

DIVAT VAGY KULTURÁLIS SZIMBÓLUM?

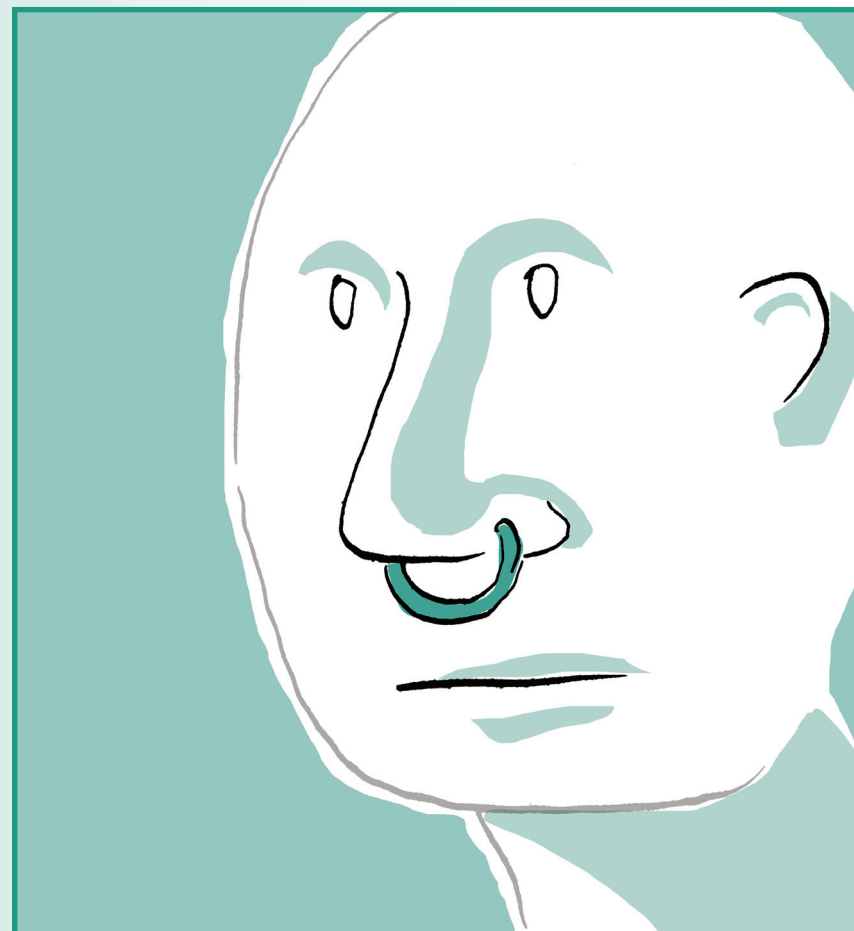
SZKC_212_08

TESTDÍSZÍTÉS, ÉKSZEREK
HASZNÁLATA KULTURÁLIS
TÜKÖRBEN

A modul szerzője:
Dobrovitzky Katalin – Tomory Ibolya

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

12. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
Első 45 perc					
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Ruhák, stílusok					
A	A tanulók és a tanár példákat gyűjtenek, hol jelenik meg a régi idők divatja a mai divatirányzatokban. Nem csak kifejezetten divatos ruhákra, hanem kiegészítőkre, ékszerekre, illetve zenei, ifjúsági szubkultúrák jellegzetes darabjaira, szimbólumaira is gondolhatnak. Ha tudják, megnevezik a régies ruhákat, stílusokat. 10 perc	Ráhangolás Előzetes ismeretek felidézése	Egész osztály együtt – ötletroham		
I/b Nézőpontjáték					
A	A tanár kiválaszt egy tárgyat az osztályteremből, amelyet a tanulói csoportok különböző oldaláról, irányokból (előlről, hátulról, oldalról) megfigyelnek, majd leírnak a többieknek. (Alkalmas például egy írásvetítő vagy hasonló tárgy.) Pontos, részletes leírást kell adniuk. 15 perc	Különböző nézőpontok, mások nézőpontjainak felismerése Figyelem	Csoportmunka – megfigyelés, megbeszélés, ismertető		P1 (A nézőpontjátékról)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a A „barbárokról” szólva...					
A	A tanulók csoportokat alakítanak, majd a rómaiak barbárokról szóló beszámolóiból egy szemelvényt dolgoznak fel. A csoportok tagjai egy-egy részt elolvasnak, és ismertetik csoporttársaikkal. Végül az egész osztály megosztja egymással gondolatait az olvasottakkal kapcsolatban. A tanár néhány szempont mentén aktívan közreműködve segíti a megbeszélést. 20 perc	Különböző nézőpontok megélése, megértése	Kooperatív tanulás – szakértői mozaik Egész osztály együtt – megbeszélés	D1 (A barbárokról szólva..)	P2 (Szempontok a barbárokról szóló leírás megbeszéléséhez)
B	A tanulók körbeállnak egy nagy csomagolópapírt, és különböző oldalain olyan ruhákat, ékszereket terveznek, rajzolnak le, melyek régi divatot idéznek vagy más kultúrákból átkerült elemekkel a mai divatirányzatokban megjelennek (lehet világdivat, farmerdivat, szubkultúrák, ifjúsági-zenei irányzatok divatja stb.). Mindenki körbejár és megnézi a vázlatokat, melyeket kiegészíthet rajzzal, szöveges megjegyzéssel. 20 perc	Kreativitás	Egész osztály együtt – közös rajz	Csomagolópapír, színes ceruzák	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
Második 45 perc					
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Mi a szép?					
A	A tanulók csoportokban különböző kultúrákból származó szépművészeti vagy divatillusztrációkat, fotókat tanulmányoznak. 3-3 féle (összesen 6 darab) fotót kap 2-2 csoport (egy csoport tehát három). A csoportok feladata, hogy megfogalmazzák, szerintük mi a szép a kép szereplőin. Tulajdonságlistát készítenek, majd elmondják a csoportok egymásnak, hogy mi szépet találtak a fotókon. 20 perc	Megfigyelőképesség Együttműködés Tolerancia	Csoportmunka – megfigyelés Kooperatív tanulás – szóháló-pókháló	D2 (Különböző kultúrák, különböző szépségek – fotók)	P3 (A fotókhoz)
B	A tanulók csoportokat alakítanak, és a különböző kultúrákból származó szépművészeti vagy divatillusztrációk, fotók tanulmányozása alapján kifejezik egy-egy szóval vagy színekkel, szimbólumokkal, hogy milyen érzéseket váltottak ki belőlük a képek. Mindenki felmutatja a sajátját, hogy a többiek is lássák. 20 perc	Megfigyelőképesség Együttműködés	Csoportmunka – feladatmegoldás	D2 (Különböző kultúrák, különböző szépségek – fotók)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/b Saját szempontból is olyan...?					
A	A csoportok a fotókhoz tartozó ismertető szöveget tanulmányozzák, majd összevetik a sajátjukkal. Majd plakátot készítenek, amelyen szerepel, hogy mi volt az eltérés és mi a hasonlóság az előző, általuk gondolt és a reális információk között. 25 perc	Együttműködés Mások nézőpontjainak figyelembevétele Sajáttól eltérő nézőpont megértése, elfogadása	Csoportmunka – plakátkészítés	D3 (Róluk: ismeretők a fotókhoz)	
B	A tanulók párban a fotókhoz tartozó ismertető szöveget tanulmányozzák, majd összevetik saját benyomásaikkal, és rövid ismertetőt készítenek, amelyben szerepel, hogy mi volt az eltérés és mi a hasonlóság az előző, általuk gondolt és a reális információk között. Két-két pár egy csoporttá alakul, és meghallgatja a másikat. 25 perc	Együttműködés Mások nézőpontjainak figyelembevétele Sajáttól eltérő nézőpont megértése, elfogadása	Páros munka – plakát, megbeszélés	D3 (Róluk: ismeretők a fotókhoz)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a Régi divat, mai divat, másság és divat					
A	<p>A csoportok egyik fele összegyűjti, hol, miben jelenik meg a régi divat a mai divatban, másik fele pedig a különböző kultúrákból származó, mai divatban fellelhető ruhadarabokat, ékszereket, stílusjegyeket szedi össze.</p> <p>Ezután példákat is említve megbeszélik ezeket, és hogy miért kerülnek bele mindig az időszerű divatba, szubkulturális irányzatokba is régi, akár távoli kultúrákból is származó elemek. A tanár is részt vesz a beszélgetésben, segít összegezni a hallottakat.</p> <p style="text-align: right;">35 perc</p>	<p>Figyelem</p> <p>Összefüggések kezelése</p>	<p>Csoportmunka – megbeszélés</p> <p>Egész osztály együtt – beszélgetőkör</p>		
B	<p>A tanulók a tanár irányításával arról beszélgetnek, vajon miért és hogyan jelenik meg egyfajta „világkultúra” a ruhadarabokban, miért lesz egy-egy stílus divatos, majd kevésbé divatos, és miért jelenik meg időről időre a világdivatban is egyes kultúrák öltözködési, tárgyi és szimbólumvilága; hogyan válik ugyanaz a tárgy, külső jegy, testékszer stb. kulturális szimbólumból divatjeggyé, divatcikké vagy egy másik kultúra tárgyává.</p> <p style="text-align: right;">35 perc</p>	<p>Értékek képviselője</p>	<p>Egész osztály együtt – beszélgetőkör</p>		<p>P4 (Divat vagy kulturális szimbólum?)</p>

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
C	<p>Minden tanuló leírja, hogy idegen bolygóról érkezett lényként hogyan látja egy képzeletben választott személy, figura öltözetét. Végig kell gondolnia, miért szép az öltözet, majd a csoporttársak ismeretik egymással saját elképzelésüket.</p> <p>A háromlépcsős interjú módszerével beszélgetnek a szépség, a „teszik, nem tetszik” kategóriáinak egyéni ízléstől, kultúrától való függéséről.</p> <p>35 perc</p>	<p>Ismeretek rendszerezése</p> <p>Összefüggések kezelése</p> <p>Tolerancia</p> <p>Kommunikáció</p>	<p>Önálló munka – fogalmazás</p> <p>Kooperatív tanulás – háromlépcsős interjú</p>	Papír, írószer	
D	<p>A tanulók csoportokban modern viseletet terveznek egy általuk választott (vagy elképzelt) kultúrának, szubkultúrának megfelelően. Megbeszélik a jellemzőket, majd a padlóra fektetett csomagolópapírokra körberajzolnak, festenek egy tanulót. Az így kapott emberalakot kifestik, felöltöztetik az elképzelt, számukra megfelelőnek tartott módon. A csoportok megtekintik egymás munkáit, kérdéseket tesznek fel, kifejezik, mi tetszik az egyes kultúrák viseletében.</p> <p>35 perc</p>	<p>Ismeretek rendszerezése</p> <p>Alkotás</p> <p>Kreativitás</p> <p>Együttműködés</p>	<p>Csoportmunka – alkotás, prezentáció</p>	Csomagolópapír, színes ceruza, filctoll vagy festék	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, melléletek	
				Diák	Pedagógus
III/b Ön- és társértékelés					
A	A diákok kitöltik az értékelő lapot (D4). 10 perc	Önismeret Önértékelés Decentrálás	Önálló munka – véleményalkotás írásban	D4 (Önértékelő lap)	P5 (Értékelő lap)
B	A diákok nyitott mondatok befejezésével értékelik először magukat, majd társaikat. „Abban változott a szépségről kialakult véleményem...”; „Legmeggyőzőbb érvei .....-nak voltak, mert....” 10 perc	Önismeret Önértékelés Tolerancia	Egész osztály együtt – beszélgetőkör		

TANÁRI MELLÉKLETEK

P1

A nézőpontjátékról

Ez a játék többféleképpen megvalósítható. Lényege, hogy elgondolkodtasson arról, valamit mennyire lehet reálisan felismerni, amiről csak részleges információval rendelkezünk. Ha nincs valamiről elég információnk, nem ismerjük fel valóságában, illetve képzeleteinkre támaszkodhatunk. Nézőpont kérdése tehát, hogy mit hogyan képzelünk el, miképpen értékelünk, mit milyennek látunk, mire értékelünk.

Ezért legcélravezetőbb, ha a tanulók nem tudják, hogy a többiek milyen tárgyat ismertetnek, hanem a leírásokból kell felismerni, miről van szó. Ez esetben is ugyanarról a tárgyról kell beszélni. A meglepetés erejével hat, amikor kiderül, hogy ugyanarról van szó. Első lépés: leírják a tárgyat.

Második lépés: a csoportok a leírások alapján felismerik a tárgyat.

P2

Szemponatok a barbárokról szóló leírás megbeszéléséhez

A barbárokról szóló szöveg megbeszélésekor figyeljen arra, hogy megfogalmazódjanak a következő szempontok:

- több állítás között nincs ok-okozati összefüggés, külső tulajdonságokból von le messzemenő következtetéseket;

- az ismeretlentől való félelem indukálja;
- saját normái, erkölcsi mércéje szerint ítéli meg, valószínűleg nincs elég információja.

P3

A fotókhoz

A fotók közül válogathat, de fontos, hogy két-két csoport ugyanazokon a képeken dolgozzon. Így tudjuk csak ráirányítani a figyelmet megfigyeléseink szubjektivitására, illetve a szépség megítélésének szubjektív voltára. Valószínűleg előfordulnak eltérő vélemények; ezek is az egyéni megítélést erősítik meg, de lehetséges, hogy hasonló indoklás fordul elő, ami arra is utalhat, hogy a mi szemünkkel egyfajta kulturális szűrőn keresztül nézünk másokat. Azért juthatunk hasonló meglátásra, de fontos tudatosítani, hogy ez sztereotípiákon, kulturális beidegződésen is alapulhat.

A csoportok készítsenek leírást „Mi a szép?” címmel, majd megosztják a többiekkel.

P4

Divat vagy kulturális szimbólum?

A modern korok divatjában, beleértve napjainkat is, mindig megjelenik valami a régi idők divatjából.

Ugyanakkor – bár a divatvilág központja Európa – mégis gyakran befolyásolja a különböző kultúrák, etnikumok mintáinak, viseletének egzotikus, számunkra különleges volta. Ha szétnézünk magunk körül, minden kor, minden újabb divathullám magába épít valamilyen ún. etno stílust is, erősebben vagy kevésbé hangsúlyozva egy-egy kultúra hatását. Az Európán kívüli világ az utóbbi években ismét erőteljesen jelent meg a divatban, manapság már külön alternatívaként kaphatóak például indiai és más ázsiai ruhadarabok, ékszerek, kelmék, külön üzletekben. Bekerülnek azonban más földrészek is az alternatívák közé vagy legalábbis motívumaikban, esetleg reklámszerű feliratok, minták formájában.

Az etno stílus példája a gyöngyös elemek felkerülése a legkülönbözőbb viseletre. A nyári szandálok, papucsok két-három éve még furcsaságnak, szokatlannak számító gyöngyök már nemcsak a lábbelin, de táskán, trikókon is ott díszelnek, gyakran keveredve egészen más stílusjegyekkel.

A különböző kultúrák szimbólumai, tárgyai, ékszer- és ruhaviseleti szokásai így kerülnek be a divatos kategóriába, sok esetben nem is tudatosulva a vásárlóban, viselőben.

Buddha-póló, gyöngyös papucs, táska, sportsapka, etno sálak, szári ruhák, tetoválás, piercing stb. – ezek jelennek meg többek között a divatban.

P5

Értékelő lap

Az alábbi értékelő lap segítségével visszajelzést kaphat a foglalkozás sikeres feladatairól, a tanulók élményeiről.

Számomra a legérdekesebb feladat a következő volt a modul során:

.....

.....

.....

.....

.....

